

מי הוא החכם הגיבור העשיר והמכובד האמיתי

1. ירמיהו ט, כב'-כג'

פה אמר יהוה אל יתהלל חכם בחכמתו ואל יתהלל הגבור בגבורתו אל יתהלל עשיר בעשרו. כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידע אותי כי אני יהוה עשה חסד משפט וצדקה בארץ כי באלה חפצתי נאם יהוה.

2. מצודת דוד

"אל יתהלל חכם" - כי לא יוכל להציל נפשו בחכמתו והגבור לא יוכל להציל נפשו בגבורתו והעשיר לא יפדה נפשו בעשרו וא"כ אין להם להתהלל באלו כי לא יבוא להם אז תועלת מאלה

"כי אם בזאת יתהלל המתהלל" - המשבח את עצמו ישבח את עצמו בזאת וחוזר ומפרש במה שהשכיל וידע אותי אשר אני ה' ואין עוד מלבדי ואני הוא העושה חסד לאוהבי ולשומרי מצותי ואני הוא העושה משפט להפרע מן הרשעים ואני הוא העושה צדקה לקבל את השבים ולהסיר מעליהם המשפט ולא שיש ח"ו פועל טוב ופועל רע כי בכל אלה חפצתי אני לתת לכ"א כגמולו והמשכיל את זאת ראוי להתהלל בעצמו כי בזה יבוא לו תועלת רב

3. איגרת הרמב"ן

ובמה יתגאה לב האדם? אם בעשר - ה' מוריש ומעשיר (שמ"א ב ז). ואם בכבוד - הלא לאלהים הוא, שנאמר (דה"א כט יב): "והעשיר והכבוד מלפניך", ואיך מתפאר בכבוד קונו? ואם מתפאר בחכמה: "מסיר שפה לנאמנים, וטעם זקנים יקח" (איוב יב כ). נמצא: הכל שוה לפני המקום, כי באפו משפיל גאים, וברצונו מגביה שפלים. לכן השפל עצמך, וינשאך המקום.

4. אבות ד. א'

בן זומא אומר:

איזהו חכם? הלומד מכל אדם, שנאמר (תהלים קיט צט): "מכל מלמדי השכלתי כי עדותיך שיחה לי".

איזהו גיבור? הכובש את יצרו, שנאמר (משלי טז לב): "טוב ארך אפים מגבור (תאוות) ומשל ברוחו (שלא לכעוס) מלכד עיר".

איזהו עשיר? השמח בחלקו, (ולא להוט לאסוף הון כדי להתעשר) שנאמר: (תהלים קכח ב): "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך"

אשריך, בעולם הזה. - (בעה"ז - לא צריך לבריות)

וטוב לך, לעולם הבא. - (בעה"ב - גזל וחמס).

איזהו מכבד? המכבד את הבריות, שנאמר: (שמואל א ב ל): "כי מכבדי אכבד ובזי יקלו".

א. איזהו חכם

א1 לקוטי מוהר"ן א

כי איש הישראלי צריך תמיד להסתכל בהשכל של כל דבר, ולקשר עצמו אל החכמה והשכל שיש בכל דבר, כדי שיאיר לו השכל שיש בכל דבר, להתקרב להשם יתברך על ידי אותו הדבר. כי השכל הוא אור גדול ומאיר לו בכל דרכיו,

ב. הגיבור

ב1 פסחים קיג:

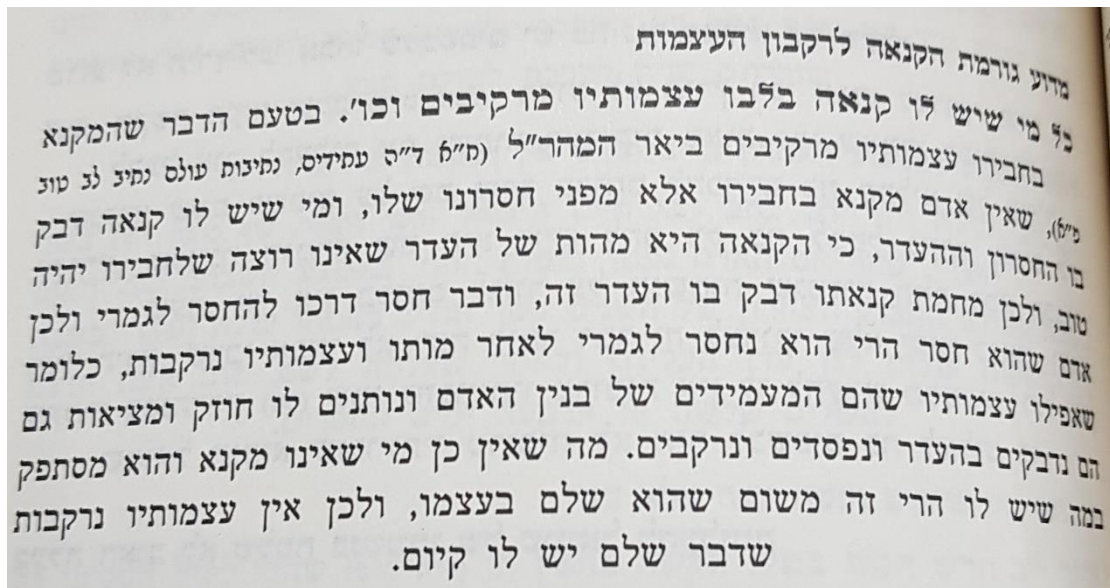
תנו רבנן שלשה חייהן אינם חיים (כוון שמפריעים להם תדיר) הרחמנין והרתחנין ואניני הדעת (המקפידים על כל דבר מאוס) ואמר רב יוסף כולהו איתנהו בי (והתגבר על החולשות שבטבעו)

ג. השמח בחלקו

ג1 שבת קנב:

כתיב (משלי יד, ל) ורקב עצמות קנאה כל מי שיש לו קנאה בלבו עצמותיו מרקיבים כל שאין לו קנאה בלבו אין עצמותיו מרקיבים

ג2 מהר"ל

'רבון העולמים ידעתי כי הנני בידך לבד כחומר ביד היוצר
ואם גם אתאמץ בעצות ותחבולות וכל יושבי תבל יעמדו לימיני
להושיעני ולתמוך נפשי מבלעדי עוזך ועזרתך אין עזרה וישועה"
(רבי מאיר הלוי מאפטא בעל האור לשמים)